

Մ Ի Ե Տ Մ Բ Ե Բ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՂԱՐԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

“ԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԵՂԱՐԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ” ԴՈՒՄ Բ. 10.

ՀԱՏՈՐ 8:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒԹՅՈՒՆ, ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 10, 1855:

ԹԻՒ 21:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Մեզք մինչև ուր կը հասնի. — խորհրդածուծ թիւն. — “Բաւ. խօսքը իմ ոտքերուս ճարտէ” — Բրիտանական դատարանական կանոնի հարկաւորութիւնը. — Բրիտանական պարտք կրողն ունի. — Բարոյի արքունիքները. — Զինանոց ակիւնի ծախքը. — Տղայոց համար. Բաղդադէ պաշտպանութիւն. — Կրօնական լուրեր. — Կառնապաշտպանութիւն. — Բաղդադէ լուրեր. — Ծանուցումներ:

ՄԵԶԻՔԻՆ ԴԱՐՎԱՐ ԴԱՐՎԱՐ ԿԵԶԱՄԱՆԻ

Մեզքին բնութիւնը դար վար երթալ է միշտ. թէ որ մէկ մարդ մը գէշ ճամբայ մը սկսի, մէկը չկրնար ըսել թէ անիկայ մինչև որ աստիճան չարութեան մէջ պիտի յառաջ երթայ:

Մշտնջենաւոր արեւոյց մը՝ որ ամէն օր կը խմէ, մինչև որ բոլորովին ինքը չկորսնցնէ, և ուր ըլլալն ու ինչ ընելը չի տես: Ըստ անգամ ճամբաները կը գործի, կամ քարերուն վերայ կը դարձնուի, կամ տիղմին մէջ կ'իյնայ՝ աղտոտ ու անգոյ, ու քովէն անցնող ամէն մէկուն ծաղրուելու կամ զղուռանքի առարկայ կ'ըլլայ: Իր ընտանիքը անոնց հասնի մնացած է, և շատ անգամ բոլորովին հարբած տուն կու գայ, և իր կնիկն ու զաւակները կը նախատէ ծեծելով զանոնք, և մինչև անգամ կեանքներուն փասելու սպառնալիք ընելով: Երբ ինքը արբած է՝ մարդասէր մարդոց մէջ է. բայց խմելէր սատանայ կը դարձնէ զինքը, և ալ չկրնար իր գաւաթը մէկ դի ձգել: Ինչպէս որ սե մարդը չկրնար ինքզինքը ճերմկորնել: Ընկալ՝ զգաստ եղած ատենը շատ անգամ իր վիճակին թշուառութիւնը կ'ըզայ, և կ'որոշէ որ ալ չխմէ. սակայն շուտով այրող ծարուռութիւնը ետ կը դառնայ իր վրան կու գայ, և նորէն ինքզինքը խմելի կու տայ, և առաջմանէ աւելի գէշ կ'ըլլայ: Հիմա ո՛վ չգիտեր որ՝ բնաւ մէկ մարդ մը մէկ օրուան մը մէջ աս աստիճան ցած վիճակի մը չհասնիր: Եւ մարդը սա ընթացքին մէջ մտաւ քիչ քիչ խմելով. անիկայ ինչպէս որ հասարակօրէն կ'ըսուի, չափաւոր խմող մըն էր, և անանկ բան միտքէն անգամ չէր անցնէր որ ինքը մշտնջենաւոր արեւոյց մը պիտի ըլլայ: Ընդհանրապէս իրեն խրատ կու տային, ըսելով որ՝ թէ և քիչ ըլլայ խմած, տակաւին անանկ սովորութիւն մը ստանալը վտանգաւոր է, ինքը շատ անգամ կը պատասխանէր անոնց թէ՛ ես վերցնելիք ուստի գիտեմ, և ինքի համար այդ բանին մէջ վտանգ մը չկայ: Ընթացող՝ թէ որ սովորութիւն ըրածի պէս ես որ և իցէ խմելիք մը գործածել, թէ և շատ քիչ ալ ըլլայ անոր չափը հիմա կ'ըսեմ՝ երեւելի գիտով մը ըլլալու վտանգին մէջն ես. քու մի միայն ապահով ճամբայդ բոլորովին այդ բանէն հրաժարելու պիտի ըլլայ. խմելու մէջ ամէն մէկ առած քայլը՝ դար վար կ'իջնցնէ. և թէ որ մէկը խմելիքի սկսած է՝ նար չէ որ կարող ըլլաս ըսելու թէ մինչև որ աս աստիճան խմող մարդ պիտի ըլլայ ան:

Ինչ որ հիմա գիտովութեան մասին ըսինք՝ միայն մէկ օրինակ մըն էր, որ կրնայ ամէն ուրիշ մեղքերուն համար անուշիկ: Մարդիկ կան որ նշանաւոր գող կ'ըլլան, որոնց աս գէշ արհեստին սկիզբը նախ իրենց հօրը տունէն եղած է, առանց հրամանի քանի մը պտուղ կամ ինչ և իցէ ուտելիք և անուշիկէն բաներ գողնալով. և ասանկ հասարակ գողութեանն՝ երթալով տուն թալուղ գող կ'ըլլայ, ետքը ճամբաներու վրայ մարդ հանուցեցնող, ու վերջապէս մարդասպան մը:

Մեզքին դար վար հակամիտութիւն ունենալը նաեւ շատ յայտնի կ'ըլլայ բոլոր ան տեսակ ցաւալի դէպքերով՝ որ Բրիտանոսի եկեղեցւոյն անդամները նորէն աշխարհի կը դառնան, և ամբարիշտ ու անհաւատ կ'ըլլան: Ընդհանրապէս ալ զօրքը զանց ընել, և Եստուծոյ խօսքը կարգաւ մէկ դի ձգել: Բուն իրենց անձին կամ ընտանեացը ապրուստը պատճառանք մէջ բռնելով, ստակ վատարկելու համար անստոյգ և վտանգաւոր շահերու ձեռք կը զարնեն. անոնք գործի մէջ անիրաւութիւններ ընելով՝ իրենց երկիւղածութիւնը կորսնցնել կ'սկսին, ու շուտով սուտ զուրկուելու, և առեւտուրի մէջ մարդ խաբելու ալ կարող կ'ըլլան՝ առանց խղճի խայթ մը զգալու. և տակաւին ինքզինքնին Բրիտանոսի կ'ուզեն ցուցնել կեղծաւորաբար, ու մինչև անգամ կը յանգնեն Տէրոջ սեղանը նստիլ՝ թէպէտ և իրենց ըրածը գիտեն, որ ամէն օր իրենց գործին մէջ անիրաւութիւն և խաղախութիւն ընելով յանցաւոր են: Ընդհանրապէս մարդոց հետ ընկերանալ կ'սկսին սնտոյ զգոսանքներու մէջ, ու տեսակ տեսակ խաղերու կու տան զինքն՝ որ երբոր առաջին անգամ Եստուծոյ հրեշտակներուն և մարդոց առջեւ իրենց ուստիքը ըրին, ու երբոր Բրիտանոսի եկեղեցիին հետ միացան, յօժար էին ասանկ բան մը ընելուն տեղը՝ շուտով իրենց աջ ձեռքը կտրել: Հետզհետէ կրնան պար քաշելու սրահն ալ մտնալ, թէպէտ ալ երթալ, և ու երբոր ուրիշ եղբայրները զինքն յանգիմանելու ըլլան, նաեւ կը ջանան փաստերով արդարացնել իրենց ըրածը: Կիրակին՝ որ ատեն մը իրենց հանգրտութեան օրն էր, ու Տէրոջ սուրբ օրը՝ հիմա աղատօրէն կը պղծեն. և կարծ խօսքով, թէ որ անոնց ամէն օրուան ու շաբթուան ընթացքը քննելու ըլլաս, անոնց՝ ու աշխարհասէր մարդոց մէջ բնաւ մէկ տարբերութիւն մը չես գտնար:

Բրիտանոսի ընկերս, զգոյշ կեցիք որ քայլ մը դար վար չիցնաս. քանզի չես գիտեր որ ան քայլը քեզ մինչև ո՞ր պիտի տանի. դար վար երթալը զիւրիս, սակայն դար վար ելլալը դժուար է. աղօթքը ըրէ ան Եստուծոյ՝ որ ճշմարտութեան և արդարութեան ճամբայէն քիչիկ մը անգամ չխտտորիս:

ԽՈՐՀՐԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

“ԲՈՒ ԽՈՐՀՐԴԱԿՈՒՆ ՈՏԳԵՐՈՒՄ ԶԻՅԵՒ”
Սաղմ. Ժ. 105:

Մարդուն խօսքը կը խաբէ. բայց Եստուծոյ խօսքը՝ բնաւ. — “Տէրոջ խօսքը փորձուած է”: Մեղաւորները փորձեցին անիկայ, ու զանց ընելով կորսուեցան. հաւատացեալները՝ փորձեցին, ու հաւատալով փրկուեցան:

Ինչ թանկագին ժառանգութիւն մըն է անիկայ մեր աշխարհին: Բնութեան գիրքը որչափ ալ որ սորվեցնէ՝ տակաւին չկրնար սա հարցումին պատասխան տալ, թէ մեղաւորները ինչ կերպով պիտի փրկուին. միայն Սուրբ Գիրքը կարող է աս խնդիրը լուծել թէ՛ Եստուծոյ ինչպէս վարուելու է յանցաւորին հետ. առանց աս խնդիրը լուծուելու՝ խաղաղութիւնով չենք կրնար ապրիլ, ու ոչ ալ խաղաղութիւնով մեռնելու համարձակիլ: Բայց ո՛վ անգին պատգամաւոր, դուն Եստուծոյ խորհուրդը որ աս դատապարտեալ աշխարհի բարի լուրեր բերես թէ՛ “Եստուծոյ անանկ սիրեց աշխարհը, մինչև որ իր միածին Որդին տուաւ. որ ամէն ո՛վ որ անոր հաւատայ՝ չկորսուի, հապա յաւիտենական կեանք ունենայ”: Թա՛ն որ աս Դիւի համառօտ գրութեան զատ բան մը չգտնուէր Եստուծոյ աս աշխարհին հաղորդուած, տակաւին Եստուծոյ առջեւ “հաղարաւոր ոսկիէ ու արծաթէ” լաւագոյն պիտի ըլլար:

Բայց անիկայ երկնային իմաստութեան ընդարձակ շնորհաբանն ու վաճառանոցն է՝ որ ամենուն համար ձրի է, ամենուն յարմար է, ամենուն կը վերաբերի, ու ամենուն կ'առաջարկուի. անսպառ հանք մըն է՝ որ ինչչափ խորունկ փորես, այնչափ աւելի ձոխ կ'ըլլայ մետաղը: Թա՛ն հարուստին ու թէ աղքատին, թէ երիտասարդին ու թէ ծերին, մոլորեալին, տարակուսեալին, տրտմեալին, հաւատացեալին, կամ մեռնելու վրայ եղողին վիճակին յարմար կը խօսի: Ընթացող՝ Յիսուսին ոտքերուն քովը նստելիք Սուրբ Խօսքը մտիկ ընելով, ու պղտիկ տղի մը միատուութիւնով ըսէ. “Ո՛վ Տէր՝ խօսէ, քանզի քու ծառադ մտիկ կ'ընէ”: (Մ. Թ. Գ. 9): Ընանկ մը մօտեցիր, որ իբրեւ ինքնանի պատգամաւոր խորհուրդ է իմացնելու թէ՛ Եստուծոյ պատգամ ունի քեզ համար: Մէն մարդուն սրտին վիճակը մէկ ըլլար. բայց անիկայ ամենուն վիճակին յարմար խօսքեր ունի. թող քեզի հաւատարիմ հայելի մը ըլլայ, որ ինչչափ անոր մէջ աղէկ տեսնաս. որչափ որ հաւատարմութեամբ բռնես աս հայելին, այնչափ ալ աւելի պիտի ճանչցնէ քու պակասութիւններդ՝ աղտեղութիւններդ չափը, ու Բրիտանոսի քաւազական արիւնին պիտի տանի քեզ:

Բոլոր քու դժուարութեանցդ մէջ՝ “քու խորհրդակցանք” թող ան ըլլայ. բոլոր շփոթութիւններդ մէջ՝ քու թարգմանդ. ու առաջնորդդ. — բոլոր

տրտմութիւններդ մէջ՝ միտքարութիւններդ աղբիւրը. և բոլոր փորձութիւններդ մէջ՝ հոն դիմէ ու անկէ քեզի ուժ և դարման փնտռէ:

Ընիկայ միշտ պատուական է, մանաւանդ “ամպի ու մարտիկի օրը” պատուական է. ցորեկը առանց լուսատու աշտարակին կրնանք ծովուն վտանգաւոր տեղերէն անցնիլ. բայց ուր կը հասնի մեր նաւը՝ թէ որ կէս գիշերուան ատենը ալեկոծեալ ծովին մէջ առանց անոր ըլլանք:

Բրիտանոսի բարեկամս, երանի՜ թէ դուն ալ կարող ըլլայիր քու փորձառութիւնովդ դէպի առջեւ եղած նպատակիդ նայելով ըսելու թէ՛ երբ պիտի հասնի ան օրինաւ ժամանակը, որ ալ ան ատենը Եստուծոյ խօսքին և բոլոր շնորհաց միջոցներուն կարօտ չպիտի ըլլաս. վասն զի երկինքը “ճրագ ու արեւու լոյս պէտք չէ”: Բայց մինչև որ հոն հասնի՝ քու գլուխդ յաւիտենական Եստուծոյ խօսքին վրայ դնելով, և մտքիդ մէջ աս փառաւոր ակնկալութիւնները ունենալով ըսէ՝ “Եստուծոյ անանկ սիրեց աշխարհը, որ ամէն ո՛վ որ անոր հաւատայ՝ չկորսուի, հապա յաւիտենական կեանք ունենայ”: Թա՛ն որ աս Դիւի համառօտ գրութեան զատ բան մը չգտնուէր Եստուծոյ աս աշխարհին հաղորդուած, տակաւին Եստուծոյ առջեւ “հաղարաւոր ոսկիէ ու արծաթէ” լաւագոյն պիտի ըլլար:

ԳԵՂԱՐԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ՀԱՐԿԱՆԻՆԵՐԸ

Մարդ մը որ տղայութենէ Բրիտանոսական դատարանական կանոնի տակ է, անոր բարեպաշտ մայրը սորվեցնուցած է իրեն Յիսուսի անունով աղօթք ընել, և անոր մտացը վրայ իր մայրը անանկ տպաւորութիւններ ըրած է՝ որ անկարելի բան մըն է իրեն բոլորովին աղօթքը մերժել, և իր հայրը անանկ տեղեկութիւններ տուած է աւանոր՝ որ իրեն միտքը կատարելապէս համոզուած է թէ Բրիտանոսական խօսքը ճշմարտութեան գրութեանը գեղեցիկութիւնը, և անոր օգուտն ու Եստուծոյ փառքն ալ ճանչցած է: Եստուծոյ մէկը՝ որչափ որ կրնաս ջանք ըրէ համոզելու թէ նա երեւցած արեւակը՝ մարդու մը գործն է, որ խաբէական կրօնք մը տարածելու համար շինեց: Ինչպէս որ երկինքի մէջ խորաւ մանկութիւնով միացած՝ երկինքն ու երկիրը ստեղծեցին որ ուրիշ մարդոց դիւրահաւանութիւնը հաստատելու միջոցներ ըլլան. և թէ որ ասոր համոզելու յաջողութիւնը իրեն և իր ան ատենը նոյն մարդուն ցուցնես թէ Բրիտանոսական խօսքը ճարտէ, ու չինձու բան մըն է: Երկի գիտէ ինքը, թէ Բրիտանոսական խօսքը իր վրան Եստուծոյ պատկերն ու գիրն ունի: Երբ որ մարդը Բրիտանոսական խօսքը իրեն իսկական գեղեցիկութիւնով ու փառքով կը յայտնուի, ինչպէս որ երկինքի արեւը՝ անանկ ալ ասոր Եստուծոյ ծագում ունենալը բուն իր լոյսէն կը տեսնուի: Բուն զաւակներդ մտաւ մէջը Բրիտանոսական կրօնքին ուղիղ գաղափարը տպաւորէ. և իրենք բնաւ կարող չպիտի ըլլան մտքերէն դուրս ընել անիկայ:

ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՆԵՐԸ

ՊԱՐՏՈՒՄ ԿՐԻՍՏՈՆԵԱՆԵՐԸ

«Բնաւ մէկուն պարտական մի գրաւ-
նութիւն» (Լուս. Ժ. 8) Լուս. Ժ. 8
լական պատուէր մըն է. և ինչ կընշա-
նակէ, ինչ իմանալու ենք այս խօսքով.
միշտ՝ և ամէն պարագայի մէջ պարտքի
տակ իյնալը մեզ բան մըն է. ոչ.
քանզի նոյն Լուս. Ժ. 8 մէջ անգամ
ինքզինքը՝ պարտքի տակ ձգել ուզեց.
(Փիլ. 18.) և տակաւին այս պատուէրը
յայտնապէս նշանակութիւն մը ունի.
և որովհետեւ Սուրբ Հոգիին ներշնչու-
թեամբ եղած պատուէր մըն է, կարեւոր
նշանակութիւն մը ունենալու է. և
Լսողաճաշուն չին մէջ գտնուած որ և
ինչ ուրիշ պատուէր մը ինչպէս որ բո-
նելու պարտական ենք՝ անանկ ալ ասի-
կայ:

«Կախ» կամաւորապէս պարտքի տակ
մտնալու դէմ պարզ սկզբունք կը ցու-
ցնէ ասիկայ: (Սմանք այս նիւթի վրա
յօր շատ թուի են. անոնք շատ դիւրա-
թիւնով մը կը վազին պարտքի տակ
կ'իյնան. և անանկ ալ կ'երեւի որ՝ այս
կերպ ընթացքի մը բարդականութեան
դէմ ըլլալուն վրայ մինչև անգամ չեն
խորհրդ:

Սէկը գրամագլուխ ունենալ, և գոր-
ծի մը փակելը կ'ուզէ. ուստի փոխ կ'առ-
նէ, և կը խոստանայ տոկոս (ֆայն) ալ
տալ. և աս բանը ըրած ատենը՝ ստոյգ
չգիտեմ որ վճարելու կարող պիտի կրնայ
ըլլալ: Տոկոսը չափերը կ'ուստէ. և երբ
որ ատենը կը հասնի, վճարելու կարո-
ղութիւն չունենալով՝ առաջին պարտքը
վճարելու համար ուրիշէ մը փոխ կ'առ-
նէ, և այսպէս յաւաք կ'երթայ:

Հիմա՝ ասանկ մարդու մը ընթացքը
ուղիղ սկզբունքով չէ. անիկայ իրա-
ւունք չունէ որ այս դիտաւորութեամբ
ու այս ճամբով փոխ ստակ առնէ: Հա-
րեանցի կերպով մըն ալ հաշիւ ընելու
որ ըլլար, պիտի իմանար թէ պարտ-
քը վճարելու յոյս մը ունենալու ան-
գամ իրօք պատճառ մը չունէր բնաւ:
Ենթոյն յաւանք յուսալիք բանը այս էր
որ՝ տոկոսը տայ, և չափէն իր ընտա-
նիքին ապրուստը ծածկէ. և այս չափն ալ
թէ որ կարող ըլլայ ընելու՝ ան ալ մեծ
բան է: (Լուս. Ժ. 8) իր ընտանիքը ուրիշէ մը
ստակովը ապրած՝ կ'ըլլան, որ ինքը
խոստացեր էր ետ դարձնելու, ու չըն-
ցաւ. որ դիտելը՝ կամ պէտք էր փոխալ
թէ չպիտի կրնայ. և ասիկայ տեսակ մը
գողութիւն է:

Երկրորդ՝ այս պատուէրը կ'արգիլէ
ուրիշ մարդուն ստացուածք մըր քովը
պահելը՝ երբոր անոր տէրը կ'ուզէ, ու
իրեն վճարելու ատենը հասած է: (Թէ որ
մենք ուրիշ մարդու մը ստակը՝ կամ
ստացուածքը իրեն հաւանութիւնովը
ձեռնարկն ունինք, և սահմանաւ ժա-
մանակ մը՝ կամ իր ուղած ատենը ետ
դարձնելու խոստացած ենք, Լսողաճոյ
պատուէրն ու բուն մեր խօսքը կոտրած
կ'ըլլանք՝ թէ որ սահմանաւ ժամանա-
կէն անդին օր մըն ալ քովին պահե-
լու ըլլանք ան բանը. կ'երեւի թէ Լ-
աքեալը մասնաւորապէս այս միտքով
բնաւ՝ «Բնաւ մէկուն պարտական մի
գրաւնութիւն»:

Աս նիւթին վրայով հետեւեալ մէկ քա-
նի խրատները օգտակար պիտի ըլլան:

1. Բոլոր եկամուտները աւելի բնաւ
ծախք մի ընէր: Սարք մը կրնայ քի-
չով ալ՝ շատով ալ ապրիլ: Կրնայ
մէկը ամիսը 150 շուրջովը՝ կամ
1500ով՝ կամ 15,000ով ալ ապրիլ. թէ
որ միայն 150ով ապրի, հարկաւ շատ
աղքատութիւն պիտի ըլլայ ապրիլը, ու
շատ ներշնչութիւնով. բայց թէ որ բոլոր
վաստելածը ան է՝ պարտաւոր է որ իր
ծախքը անոր յարմարընէ:

2. Բան մը նոր՝ գեղեցիկ՝ ճարտա-
րաչէն՝ կամ աճառի ըլլալուն համար
բնաւ ծախու մի առնիր: Թէ որ էսպէս
անոր կարօտութիւն չունիս, մէկ գլխի
ձգէ ան. մանաւանդ թէ որ աղքատ ես,
ու արդէն պարտքի տակ:

3. Լսողաճոյն ցոյցները պահելու՝ կամ
ուրիշներուն նմանելու՝ և կամ մարդոց
քեզ հարուստ կարծեցընելու համար
ստակ մի խորհիր:

4. Գեղի կանոն մը ըրէ փոխ ստակ
չառնելու. թէ որ դուն անձամբ դրա-
մագլուխի տէր չես, ձեռքովդ աշխատէ՝
մինչև որ ստանաս. ուրիշ մարդոցմ
փոխ ստակ առնելով՝ գործի մէջ մի
մտնար:

5. Սերքէ ուտելիքի և հագնելիքի, և
համար եղած շալկ ծախքերը:
6. Երբոր պարտք մը՝ այս ինչ սահ-
մանաւորը վճարելու համար դիւր կամ
մուրհակ տուած ես, քու խօսքդ տեղը
տար. գիտցիր որ խոստմունքը սուրբ
և անգառնալի է:

ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՆԵՐԸ ԱՐՑՈՒՆՔՆԵՐԸ

Քառասուն տարի առաջ Կիրակի օր մը
Եկեղեցի մը գացի, և ամպիոնը օտարա-
կան Քարողիչն մէկը տեսայ, որուն
կերպարանքէն կ'երեւար թէ բարեսէր
և մարգասէր մէկ մըն էր. և անանկ մէկ
եռանգով մը կը խօսէր, որ ինձի անսովոր
էր: Ենթոյն տուած քարողին բնաբանը
այս էր. «Բայց ինչպիսի ընէր, երբոր
ասոնց վախճանը հասնի»: (Եր. Ժ. 31):
Ես իր քարողին յառաջաբանութեան
ու առաջին մասին շատ ունկնդրութիւն
չըրի. բայց վերջապէս իր աշուրնեան
արցունքը վազելը տեսնալովս՝ ուշադրու-
թիւնս արթնցաւ. և կրնամ ըսել թէ՝
սրտանց զգացած քարողներու մէջ ասի-
կայ առաջինն էր. չեմ ալ կարծեր մինչև
անգամ որ՝ եթէ արցունքներն ալ տե-
սած չըլլայի, առանց օգուտ մը քաղե-
լու տուն կրնայի դառնալ. քանզի տե-
սայ որ Քարողիչը իր բնաբանին միտքն
ու անոր ուժը զգացեր էր, և ամէն
կարգի մեղաւորները Լսողաճոյն խօս-
քովը դատելին ետէ՝ անոնց ամէն մէ-
կուն բնաբանին սա ազգու խօսքերը
հարցնելով վերջ կ'ընէր. «Բայց
ինչպիսի ընէր, երբոր ասոնց վախճա-
նը հասնի»: Ո՛հ որչափ շատ անգամ
ան արցունքները միտքս կու գան: «Լ-
նիկայ արցունքով ցանց, և ցնծու-
թիւնով շնչեց», ու թառն հոգի նոյն
եկեղեցւոյն մէջ Քրիստոսի դառնալովը:

Կաւ մինչև հիմա ան բարի ծեր
մարդը՝ այս նոյն եկեղեցիին, Ժող-
վորդին կը քարողէ. և որչափ որ իր
անունը կը լսեմ, ինձի անանկ կու գայ
որ ամպիոնին մէջ իր աչքերը արցունք-
ներով կը տեսնամ՝ ճիշդ ինչպէս որ
տեսած եմ ան ատենը: Եւ քանի որ
կ'ապրիմ՝ միշտ սրտանց զինքը պի-
տի յիշեմ. անանկ սրտաշարժ ար-
ցունքները պարագայ տեղը չեն թափ-
ուիր, ոչ ալ դիւրաւ կրնան մոռցուիլ:
Ո՛հ երանի թէ շատ տեղեր այս տեսակ
արցունքով ցանուէր, որ կարող ըլլա-
յինք յուսալ թէ հոն ցնծութիւնով
պիտի Ժողովուհ հունձնիր: Շնորհիւ որ
արցունքը պատճառելու շատ առիթներ
կան. և արդեօք մենք ալ կորսուելու հո-
գինքուն վրան անանկ զգացում մը ու-
նինք՝ որ մեզի ալ լաց պատճառէ. թէ
որ չէ, կրնանք ըսել թէ Ժողովին հոգին
ունինք մենք, երբ որ արցունք թա-
փուլ արժան բանի մը վրայ մեր սրտին
գուրջը չըլլար իր ուսուցչայ կրկնանք.
Թէ որ լալու յարմար բան մը կայ,
ահա այս է: Երբոր և ողբ ըսող մար-
գարէին հետ կրնանք ըսել. «Երանի
թէ գլուխս ջուր ու աչքերս արցունքի
աղբիւր ըլլային, որ ցորեկի ու գիշեր
լայի իմ Ժողովուրդիս աղիւկանը սպա-
նուածներուն համար»: (Եր. Ժ. 1):

ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՆԵՐԸ ԱՐՑՈՒՆՔՆԵՐԸ

Չինացեաց ամէն տարի ամպիոնի հա-
մար տուած ստակը՝ երեսուն միլիոն
թաւոն կ'անցնի: Ինչ դաս մը կը
սորվեցնեն այս բանը մարդկային բնու-
թեան վրայով. ինչպէս կը ցուցնեն որ
մարդիկ իրենց փափաքները յազեցնե-
լու միջոցները պիտի գտնան, և ուրա-
խութեամբ անոր համար ստակներ պիտի
վատեն: որչափ ալ որ սուղն հեծնայ
անիկայ: Ինչ ցաւալի դիմադրութիւն
մը կայ այս երկու սկզբունքներուն գոր-
ծողութեան մէջ. «Քրիստոսի սիրոյն»,
և մարմնաւոր հաճոյքներուն սիրոյն:
Մարմնաւոր հաճոյքներին կատարելու
սէրը՝ Չինացիները կ'ստիպէ տարին
շատ աւելի ստակ ծախք ընել, քան թէ
«Քրիստոսի սէրը կ'ստիպէ» բոլոր իր
հետեւողները, որ Լսողաճոյն խրատով
աշխարհիս ամէն կողմերը՝ կորսուելու
մեղաւորներուն տան անիկայ:

ՏՊԱՅՈՑ ՀԵՄԵՐ

ԲԱՆԴԱՌՈՐ ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ

(Հարոյնալուիւն:*)

Նոյն միջոցին եղալը հիւանդին
սենեակէն ներս մտած ըլլալով՝ քորշն
ու մօրը իրարու հետ ըրած խօսակցու-
թեան մէկ մասը գաղտուկ լսէր էր. ու
հիմա իր քորշը քովի կը նստաւ տը-
խուր սիրտով մը, որովհետեւ բժիշ-
կը ըսէր էր որ՝ ալ անոր ըւրեւնա-
նալուն յոյս չկայ, և ինքն ալ հեռու
տեղէ մը եկած էր որ անոր մեռնելէն
առաջ հեղ մին ալ տեսնէ:

«Մարիամ», ըսաւ եղալը, երբ որ
մայրերնին դուրս ելելով իրենք մինա-
ւորիկ մնացին, «Ինչ է ան բաժնեկող
Քաթիլինին վրայով»:

«Ի՜նչ եղալըս, երբէկ էր ինձի թէ
որ ես ալ անոր պէս երջանիկ մեռնելու
կարող ըլլայի. թէպէտ ճշմարիտ է որ
անիկայ ո՛չ արձակում առաւ ու ո՛չ
ալ վերջին օծում, ու քաւարանին ալ
չէր հաւատար, բայց վստահ էր որ շիփ
չիտակ երկինք պիտի երթայ»:

«Բայց մոլորութեան ու մեղքի մէջ
մեռնել չէս ուզէր դուն, անանկ չէ՞,
Մարիամ»:

«Եւ յո՛ւ, չեմ ուզէր, բայց ձանդ
կտրէ. քեզի բնեմ ախարիկս թէ որ
այս աշխարհիս վրայ հրեշտակ մը կար,
անիկայ Քաթիլինին էր. ու ես չեմ
կրնար հաւատալ որ անոր հոգին դժոխ-
քը գնաց, միայն անոր համար —»

«Նոր համար որ՝ Տէր Զիտուս Բը-
րիստոսին արեւին ու անոր արդարու-
թեանը կը հաւատայ», ըսաւ եղալը.
«Չէ, քուրիկս. որովհետեւ բուն ատ-
է պատճառը՝ անոր ամենեւին հոն եր-
թալու կարօտ չըլլալուն. և ան որ կը-
սես թէ արձակում չառաւ ու վերջին
օծում չեղաւ, ատանկ չէ, երկուքն ալ
առաւ»:

«Եւ ի՜նչ խօսք է որ կ'ընես. անի-
կայ հրեշտակոս կ'ըսուէր, ու եկեղե-
ցիին ձեռքէն օրհնութիւն չառաւ»:

«Եւ ասիկա կ'ըսես, բայց անիկայ ա-
ւելի կարճ ճամբով մը ատ բանը
լինցուց. շիփ չիտակ բուն ան Տէրոջ
ձեռքէն առաւ: Տէրը իր սրտին մէջ
խօսեցաւ ու միջոցներ զննեց, իրեն
թողութիւն տալուն ու զննքը սիրե-
լուն վրայ վստահ ընելով: Հիմա բա-
նը ատանկ ըլլալով՝ դուն ի՜նչ կը կար-
ծես, ալ Քաթիլինը ուրիշ մէկէ մը
բան մը առնելու կը կարօտէր: Եւ
ինքը ճշմարիտ օծութիւն ունէր Սուր-
բէն, և փրկութեան համար զննք ի-
մաստուն ընելու ամէն բաները գիտէր.
ուստի ալ դուրսէն քուած եղին ի՜նչ
կարօտութիւն կը մնար»:

Մարիամը այս բաները լսելով՝ եղ-
բորը վրայ երկու իրարու հակառակ
զգացում ունենալ սկսեց. այսինքն՝ եր-
կիւր և ուրախութիւն՝ ու վերջապէս
ատանկ կանչեց. «Իրաւ որ ախարս
դուն ալ հրեշտակոս մը եղեր ես»:

«Եւ ի՜նչ թող ատանկ ըլլայ, բնաւ
հոգ չէ. ատանկ նախատական տիտ-
ղոսներուն վրայով ամենեւին հոգ չեմ
ընէր. բայց ես Սուրբ Գիւրքը կարգա-
լու ետեւէ եղած եմ՝ քուրիկս — Լս-
տուոյն բուն իր օրհնալ Գիւրքը, որ
խեղճ մեղաւորներուն համար այնքան
լեցուն է սիրոյ խօսքերով, որ դուն ալ
անոնք լսելու որ ըլլա՞նք քու սիրտդ ալ
պիտի հալ»:

«Բայց ինտո՞ր ձեռք անցուցիր ատ
զիրքը: Բա՛հանս զիտէ՞»:

«Եւ ասիկա, չկայնեցայ անոր հար-
ցուցեր էի. ես անիկայ Վարդապետ
ըսուածէ մը առի. ու ինք ինձի ըսաւ
որ՝ Եւրդիկայ մէջ ո՛վ որ ուզէ կրնայ

կարգալ, Սուրբ Գիւրքը մէկու մը ար-
գիլուած չէ բնաւ. և քահանայները՝
չէ, ինչ կ'ըսես, քահանայ չէ — ան տե-
ղին եկեղեցիներուն մէջ Քարողիչնե-
րը՝ շատ կ'ուրախանային որ բոլոր ժո-
ղովուրդը կարգալան գիրքէն, որ մեղա-
ւորներուն համար տրուած է: Եւ ալ
ինք իրենս ըսի. ես որ Թագուհիին հա-
ւատարիմ հպատակն եմ, ինչո՞ւ չպիտի
կրնամ ուրիշ հպատակներուն վայրած
արտօնութիւնը ես ալ վայելել, ու նա
Լսողաճաշուն չի Գիւրքէն մէկ հատ մը
առնել կարգալ: Եւ բանը պիտի ընեմ՝
ըսի, և անանկ ըրի. որովհետեւ գիտես
որ ես ալ ատեն մը կարգալու սէր ու-
նէի: Ու կարգալով կարգալով անանկ
աղուոր բաներ գտայ մէջը, ու անանկ
շուտով մը անոնք իմ սրտիս զարկին՝
որ ալ չկրցայ ետ կենալ, թէ և է-
րիմ ալ անոր համար: Բայց անոնց
վրայով մինչև հիմա մօրս բա՛ն մը
չըսի»:

«Ինչո՞ւ մայր, անոր սիրտը շատ
կոտորի պիտի», ըսաւ Մարիամը՝ սիրտ
անցընելով մը: «Բայց հիմա անբա-
րիկս, սիրտս հատաւ քու խօսքերովդ
լինալուն սպասելով. որովհետեւ մեծ
փափաքս ան է որ՝ իմայնես ինձի թէ
Լսողաճաշուն չին մէջ քաւարանին
վրայով ի՜նչ կարգալը. կ'աղաքեմ
ըսէ՞ ինձի, ես ան կ'ուզեմ գիտնալ»:

«Ի՜նչ պիտի ըլլայ, նա դատարկ պը-
նակին (Խապախ) մէջ ինչպէս որ բան մը
չէս կրնար տեսնալ, հոն ալ անանկ բան
չէս կրնար գտնալ. անիկայ բոլորովին
տեղ չունի հոն. ծարէ ծար փնտռեցի,
բան մըն ալ չկայ. սիրտդ թող հասնի
հանգիստ եղիւր քուրիկս. որովհետեւ
բոլոր տիեզերքին մէջ անանկ տեղ
մը չկայ որ հոն երթաս: Եւ ալ քեզի
ապահովութիւն կու տամ Լսողաճա-
շուն չին վկայութիւնովը՝ որ դուն շե-
տակ երկինք կ'երթաս, միայն թէ որ
մէկ բան մը կայ՝ անիկայ ընես»:

«Ի՜նչ է ան, ի՜նչ է. ի՜նչ բան
կայ որ կարող ըլլամ ընելու, և չու-
զեմ ընել շտակ հոն երթալու հա-
մար: Ներողութիւն առնեմ ըսել
կ'ուզեմ»:

«Չէ, չէ, բնաւ ատանկ բան մը չէ
ըսելըս. թէ որ մտիկ ընես, պիտի
կարգալան աղուորիկ խօսքերը» — ու
իր գրպանէն (ձեւ) հանելով պղտիկ
Լսողաճաշուն չէ՞ որ զննքը արթն-
ցուցեր էր, սկսեց այս Լսողաճաշի պա-
տանին անոր մէջէն կարգալ. «Լսող-
ուած անանկ սիրեց աշխարհը, մինչև
որ իր միածին Որդին տուաւ. որ ամէն
ո՛վ որ անոր հաւատայ՝ չկորսուի, հա-
պա յաւիտեական կեանք ունենայ»:
(Յ. Ժ. 4. 16): «Անիկայ մեր մեղքե-
րուն համար վերաւորուեցաւ, և մեր
անօրհնութիւններուն համար ծեծուե-
ցաւ. մեր խաղաղութեան պատիժը
անոր վրայ եղաւ. և անոր վերքերու
վը մենք բժշկուեցանք» (Լուս. Ժ. 8):
«Բա՛ն իկս, անանկ կը կարծես որ
Տէրը կէս չարարանք քաշեց, ու մե-
ղաւորներն ալ միայն կէս մը բժշկելու
կարողութիւն ունին»: (Թող ամբարշտը
իր ճամբային ու անօրհն մարդիկ իր
խորհուրդներէն հրաժարի, և Տէրոջ
դատնայ, ու անիկայ պիտի ողորմի ա-
նոր. ու մեր Լսողաճոյն, ինչու որ ա-
նիկայ առատապէս կը ներէ»: (Լուս. Ժ.
8. 7): «Անիկայ առատապէս ներող
եղած կ'ըլլայ, սիրելի՛ քոյրս, թէ որ
մենք ան ըսուած բանտը երթանք չար-
արանք քաշենք՝ մինչև անգամ Լս-
տուոյն խոստացած առատ ներումը
ինչ ըլլալուն համը չառած»:

«Ի՜նչ, սիրելիս, իրաւ կ'ըսեմ՝ որ
բոլոր ատ խօսքերը իմ ականջիս նոր
ձայներ են. բայց շտակը շատ աղուոր
խօսքեր ալ են»:

(Պիտի Լարոն-Կոնտէն)

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ԳԻՍԱԻՈՐ ԱՄՏՂԸ

Գաղղիայի գիտութեանց ճեմարանին անդամներէն Պ. Պապինէ երեւիլի աստղաբաշխը՝ ան մեծ դիսաւոր աստղին շրջմանին վերաբերեալ օգտակար մանրամասն տեղեկութիւններ կու տայ, որոնց ինքիբերական ընթացքը իրեք հարիւր տարի կը հաշուեն հռչակաւորութիւնները : Ըստղաբաշխական արձանագրութիւնները կը ցուցնեն թէ՛ անիկայ գալիս են 104ին, 364ին, 682ին 975ին ու շարձեալ 1264ին մէջ տեսնուեցաւ, և անկից ետքը 1552ին. և անանկ կ'ստորագրուի որ ամէն երեւնալուն չափազանց լուսով կը փայլէր : Եւրոպացի աստղաբաշխներուն մեծ մասը միաբանեցան ճրատարակելու թէ անիկայ 1848ին պիտի իր շրջանը կատարէ. բայց մինչև հիմա չերեցաւ : Իրօք ալ անանի դիւրին և պարզ բան մը չէ այսբան երկար շրջանը հաշիւի տակ առնել, ինչպէս որ մէկ քանի թիթեւամիտ անձինք իր կարծեմ. բայց Պ. Պապինէին խօսքէն վտահ ենք, որ մինչև աս վայրկեանս ան ղեղցիկ աստղը «պայծառափայլ համբաւով կ'ապրի» . անանի որ երեւիլի հէրշէլ աստղաբաշխը անգամ սխալեցաւ՝ երբոր անոր կրկին երեւնալուն վերայ յուսահատեցաւ, և իր դիտակէն վրայ մահուան սուգի սև նշանը պլնց : Միտորարկից Պ. Պոմ անուն հռչակաւոր և ուղիղ հայիւ ընող աստղաբաշխը, որն որ հայերեւութեամբ և ճշմարիտ Գերմանական անձնատնօրութեամբ նախկին հաշիւները աչքէ անցուց, և աս իրեք հարիւր տարուան դիսաւոր աստղին վրայ երոյր մոլորակներուն ունեցած անշատեալ և կապակցեալ ձգողութիւններուն. նոր հաշիւը ընելով՝ իր ստորագրութենէն կը տեղեկանանք որ անիկայ մեր տեսութենէն չկորսուեցաւ, բայց միայն իր շարժմանը մէջ ուշացաւ :

Լս ծանր աշխատութեան եղբակացուն
Թինը մեզի կ'իմացնէ, որ այս հազուա-
դէտ և համբաւաւոր այցելուն 1856ին
Օգոստոսին պիտի երեւայ ։ Թէպէտ և
աս անստուգութիւնն ալ ունի որ՝ կրնայ
երեւնալ երկու տարի առաջ կամ երկու
տարի ետքը, և կամ Թէ 1856 ու 1860ին
մէջտեղերը, ։ ուստի ո՛վ որ ան տեսնը
կենդանի մնայ, կրնայ ան մեծ լուսաւոր
մարմին տեսնալ ։

ԿՈՍՏԵՆԻՆՈՒՊՕԼԻՍ
Հոկտեմբեր 10, 1855:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՏԱԶԿԱՍՏԱՆ. Եղիպտոսի Լնդ-
հանուր կառավարիչ Վսեմ. Սայիթ
փաշան անցեալ ամսոյն 19ին Եղեքսան-
դերիայէն ճամբար ելաւ Ղզեղեթով Փըր-
բաթթօնով մը Սարսիլիւս երթալու։
Փաթթիայի կողմերն ալ պատրաստու-
թիւններ կ'ըլլային, իր աստիճանին
արժան եղած պատուովը ընդունելու
Բայց վերջը լուր առնուեցաւ որ մինչեւ
Սարթիւս հասեր է, ու հիւանդանալով
նորէն ետ դարձեր է։

ԳԵԱՂՂԻՍ . ՎԵ՛՛՛՛՛՛՛ . Կայսրին կենացը
միայ փորձ ընող անգլա՛մ Պեղէմարե՛ր
չարագործութեանը Հաղորդ եղող մե-
ընկերն ալ գտնուեր է : Ըսիկայ կոչկա-
կար (ճիկ-ճիճ) մըն է , և քննուելով ի-
մացուեր է որ վառօդը ինք տուեր է
ու աղործանակներն ալ նմանապէս ինչ
յեղուելու է :

—Օրի՛ն Տալլ բա՛նն անուն լրագրի՛
փարիղի մէկ թղթակիցը Օգոստոս 30ին
այսպէս կը գրէ: «Երեւեան խնդիրը
շատ մը խորհրդակցութիւններ ընելի
անոթ թուան Վերթորոյ (Թազակի)
ժարիկ եղած ատենը: Եւ խորհրդակ
ցութիւններուն արդիւնքը՝ կ'ըսուի թէ
Ենգղիշայի ու Փաղղիշայի մէջ նոր դաշ
նադրութիւն մը Հաստատուիլն եղած է
որուն մէջ նախապատրաստութիւններն
եղած են ան մէն պատահական դէպքե
րուն՝ որ կրնան ծաղիլ Երեւելքի պատե
րազմէն: Հաւանական է որ աս դաշ
նադրութիւնը գաղտուկ մնայ, որովհետեւ
ասոր մի միայն նպատակը երկու Տէրու
թիւններուն մէջն միաբան դաշնակցու

Թեանը հաստատուն հիմ մը դնելէ : Ըս
հաստատ պապահովութիւնը կրնամ տալ,
որ Լոնտոնի և Փարիզի Երբեռնիքը կա-
տարեկապէս որոշած են ամէն ճիգ 'ի գործ
դնել' որպէս զի Ռուսիոյ զօրութիւնը
կոտորեն, և խաղաղութեան համար ըլ-
լայիք բանախօսութիւններուն ամէն ա-
ռաջըր հաստատութիւնները մերժեն, մինչև որ
իրենց նպատակին հասնին :

— Սարսիլիա պատրաստութիւններ
կ'ըլլան 10,000 ձի նաւ դնելով Խրիմ
խրկելու համար :

ԵՒՍՏԻՒՆ. Ռուսիոյ կայսրը նոր ծանուցագիր մը խրկեմ է Երտաքին գործոց Պաշտօնեայ Հիսեւթուտ Կոմսին միջոցով Եւստրիայի Իահչիճին, որուն նպատակն է Եւստրիան Ռուսիային կողմէ յարել: Օղջպուրկի կազէթ լաւ գիրը Վիննայէն գրուած նամակ մը կը ընէ, որուն մէջ կ'ըսուի թէ Եւստրիոյ կայսրին սուսած պատասխանը սա չնաւեալն է: «Եւստրիան ինքընիքը Եւթմոնեան Տէրութիւններուն դաշնակից կը համարի. և որքան որ Ռուսիան աւոնց հետ խաղաղութիւն չընէր, Վիննայի Իահչիճը պէտք է զգուշանայ աւանակ քայլ մը առնելէ՝ որ ան Տէրութիւններուն հետ իր ունեցած դիրքը թողած կրնայ սեպուիլ»:

ԻՏԱՆԻԱ • Սարտենիայի ու Թուս-
քանայի կառավարութիւններուն մէջ
տեղի քաղաքական յարաբերութիւննե-
րը կտրեցան • որուն պատճառը սա հի-
տեւեայն է :

Ըստ արի Յուլիս ամսուն մէջ Սարտոնիայի Դասչիճը Լտոնիօ Վազաթի Կոմսը Ֆիօրէնցայի էր Դեսպանին գործակից անդամ որոշից : Թօսքանայի կառավարութիւնը ասոր ամենին դէմ չէնցեալ : Վազաթի Կոմսը Ռզոտոսիսն սկիզբնէրը Ֆիօրէնցա գնաց , բայց երբ որ Սարտոնիայի Դեսպան Սաուլի Սարժէզը Թօսքանայի Մեծ Դուքսին խնդիրը բուս որ պատու կը համարի աս նորը գործակիցը էրն ներկայացնելու թղթատուէին շնորհուելուն , Մեծ Դուքսը աս պահանջունմը մերժեց : Կ'երևայ թէ Լաւտիայի Դեսպանը ու Թօսքանայի Մեծ Դքսուհին շատ թանկանձեր էին որ Մեծ Դուքսը չընդունի աս Սարտոնիայի Դեսպանատան անդամը , ունակ թէ յաջողեալ ալ էին Թօսքանայի Դասչիճին առջև որոշուով կերպով մը փոխել տալու : Սարտոնիայի կառավարութիւնը լսելով աս եղած բանին շուտով մը Կոմսիցայէն ետ կանչեց իր Դեսպանը : Ըս ներկայ պարագային մէջ Սարտոնիայի Դեսպանին Ֆիօրէնցայէն ետ կանչուիլը անտարբեր բան մը չէ : Երբ որ ասանկ բանի մը լուրը հաստատուի , Խաւիայի մէջ շատ մեծ ազդեցութիւն ընելուն բնակ տարակոյս չըլլար :

— Հոռոմի բոլոր վիճակներուն մէջ տիրող զգացումը՝ ժողովուրդին դժգոհութիւնն է։ Վախ արուել սկսած է արդէն անոնց, և ուր վերջնապէս մարդկային է։ Ջինեալ աւազակներու խումբեր՝ քսան երսնակաւ հօգի մէկտեղ ընկերացած ճամբաները բռնած են, բռնած հոռոմ քաղաքէն միայն քանի մը մղոն անդին։ Սովմած ժողովուրդը անանկ կերեալ թէ կէս մը անոնց կը նախանշէ՝ ձի և վախալարու բանը տա է որ՝ անոնց հետ միանալու լիկաւ կայ։ Քանի մը օր առաջ հոռոմի Ազատագրի իշխանները Պապին գացին, և իրենց հրաժարաւորներ տուին։ Պորոգի իշխանը՝ որ ասանոց մէջէն էր, խօսք տուած էր հետեւին մէկտեղ երթալ։ Եւ մանապէս զալուէ հոն չգտնուեցաւ ըստ սովորութեան, որով և աս պատգամաւորութիւնը իր ուժը կորսնցընելով՝ կարող չեղան իրենց նպատակին հասնելու։ Որովհետեւ Պապը՝ որ անոնց պաշտօնը կրէր, մը ընդունաւ, իրենց հրաժարաւորներ մերժեց, և ետ խրից ամէնը մէկտեղ մայրաքաղաքը։ Աս կերպով պաշտօնէ հրաժարելու ղեղը՝ հասարակութեան կողմէն եղած սպառնալիքներուն արդիւնքն է։ և անոր համար ալ շարժաւոր է։

—Վհենայէն կը լսեմք որ խել մը
մարդիկ բանտարկուեցան Վսկարտիայ
մէջ , որ Եւստրիայի կառավարութեան
տակն է : Եւ մարդոց շատերուն համար
ամբաստանութիւն եղած է որ խտրա-
յի յեղափոխականաց գլուխ՝ հռչակ

կաւոր Սաճճիիին դաւաճանութեանը մէջ մաս ունին, և մէկ քանին ալ փորձ ըրեր են զինուորները իրենց պարտաւորութենէն մոյրեցնելու :

— Բնագրական երկու հատ կրկնայարկ 120 թնդանոթ կրող նաւ Վափօրի խրկուեր են, որ Բնագրական պաշտօնաւորաւ մը դէմ Վափօրի թագաւորին ըրած նախախնայքին իրաւացի հատանցու մը ընել տարու համար յօտեն : Վերջին լուրերէն կը տեղեկանանք թէ ասոնց գալուատը լսելով՝ շուտով զինուորացուցանելու սկսեր, և ան նախախնայքին պատճառ եղող Պաշտօնան վնասեր է :

ՌՈՒՍԻԱ • Ռուսերը շատ զեւ-
ղած են Սևասթոփոլի Կառահանգիստին
Հիւսիսային կողմը հողէ ամրութիւններ
շինելու։ Ըսիկայ օգուտ ամբ չընէր։ և
շատերուն կարծիքը ան է որ՝ ասիկայ
միայն ցոյցը իր ընելու գիտատորու-
թիւնով է . որպէս զի Կաշնակիցները
խաբուելով հանդարտ մնան, մինչև որ
իրենք՝ Ռուսերը ծանր բեռերնին խե-
ղեքոր տանելով բոլորովն հտնաշուե-
լու պարտաստուին։ Իրօք անքակ լուր
մըն ալ կը պտըտի, որ արդէն ետ քաշ-
ուելու սկիզբ ըրած են Սիմֆէրոփոլէն
ու Վաչէկ Սէրայէն։ Բայց ամոր ստու-
գութիւնը աստե՛ն կը կարօտի, ու դեռ
անխախտ է։

Կերեւայ Թէ վրաններով ու փայտե-
ղէն խրճիթներով շինուած քաղաք մը
կառուցուեր է Վասթոփոլի նաւահան-
գիստին Հիւսիսային կողմը, ուր կը
բնակին Վասթոփոլի Հէն բնակիչները,
ու չէ Թէ պատերազմային մարդիկ :

— Գաշնակից գոթերը՝ Տաճիկ, Եգիպտացի ու Գաղղիացիները բազկացալ՝ ԵՏՏ-ու Փաշային ու Ղէնեբալ Երնդիկին հրամանին տակ, Եգիպտորիա յեն (Էգիպտոս)՝ Սեպտեմբր 29ին յառաջ բախեցին իրեք բաժին ըլլալով, և մեծ խուճը մը Ռուս ձիաւորներու վրայ ինկան Ղոջաք գիւղին մօտերը։ Ռուսերը՝ կարճ պատերազմէ մը ետև, հաւորոնքի և խառնաշփոթ իկերով և երբայուեցան՝ 6 կտոր թնդանօթ, 250 ձի, շատ մը զէնք ու պատերազմական մթերք ձգելով, բաց ի 169 գերիներէ, որոնց մէջնն ալ գաշնակիցներուն ձեռքը անջան։

— Սկսած թողուի առնուելուն վրայով
գրուած հետեւեալ զարմանալի խորհրդ-
դածութիւնները՝ Անգղիական օրագրի
մը առած ենք :

Սեպտեմբերի անկումը՝ թշնամիի մը ամբողջիններուն տոկ առնուիլ մը չէ՝ բայց տիրապետական ու բռնադուր զօրութեան մը Հարաւային կեդրոնին կործանումն է։ Լնոր բերդերուն կառուցուին ու նաւատորմիդն պատրաստուիլը ուրիշ բանի համար չէր, այլ բռնութեամբ յարակուսել համար։ Էթիէօպիայէն պաշտպանուող համարձակ զօրութեան շոր յարձակումները անկէ տարածուելու համար։ Իսլամական սկիզբը եկաւ հասաւ։ Եւ Սուլթանին հիմա յիշատակի իր փառապիծանքն երկարատեւ երազէն։ Իր մեծ ամբողջութիւնը՝ ալ չկայ։ Եւրոպական համայնքի հետ յարաբերութիւնները անհաշիւ խլուեցաւ անխաբախ պատերազմով անանկ զօրութիւններով, որ ամէն կողմանէ աւերի զօրեղ են հիմա, քան թէ պաշարելու բուն իսկ սկսած ատեննին։ Եւ ասոր դէմ իր վերջին աստիճանի ջանքը կարող չէ իր զօրքերը պահելու կամ անոնց հարկաւոր պիտոյքները հոգալու։ Ինքը սկսեց իր տկարութիւնը դտնել, ու իր դիմացի Հակառակորդներուն ուժը։ ու հիմա պէտք է որ պատերազմութիւն տեսնէ փոխարէն հատուցում ընդունելու, իբրեւ պատուհան արդիւր իր գեշ գործքերուն։

Խորիմէն՝ Մնաս բարով ըսելու է. —
ասանկ ընելով՝ Մոսկովի մեծութեա
նը ան բազմաժամանակեայ փափաքել
խորհուրդին աշխարհը անոր
Վայսրեանին աչքին ոտը կը ծածա
նէին երևութական լոյսի մը պէս :

Այն ժով նաւատորմիլը՝ որուն վրայ
այնքան արտառող ու փառասէր յոյսեր
կեդրոնացած էր , ծովուն երեսը լողա-
ցող զենեակ նաւու մը կտոր անգա-
թառուց՝ որ Տաճկաստանին կամ Չէր-
քէզկեսանին վրայ մը սպառնայ : Այն-
պէս ժով էր առաւ . ի. ծովուն վրայ
ստատակութիւն ընող գողի նաւերուն ը-

ըստիկն պէս մէկ գործը՝ որ պատերազմական արհեստին անունին նախատինքնը է, իր ետեւին բերում ան սոսկալի կոտորածիկն մէջ մաս ունեցող ամէն նաւերուն բնաջնջ ըլլալը : Իր հաշիւին դեռ մնացած տալիքներն ալ թերեւս աս հիմախուսներն պակաս կերպով չպիտի վշարուին :

— Ռուսիոյ Կայսրը Լեհաստանի վարչաւիա մայրաքաղաքը պիտի հասնէր Սեպտեմբեր 24ին ատոնները :

ՊԻԼԹԻՍԻ ԾՈՎ. Հետեւեալ լուրը
Հանձնիէն գրուած է Սեպտեմբերի 7ին :
«Ընցեալ կիրակի օրը Խմբերիումս
է ՎՕՐՋՈՍՈՒՍ անուն Ընդդիական նաւերը՝
Վրոնչաթափին քովը (Թալլուքին) Լապ-
տերի շատարակէն եօթը ութը մղոնի
մը չափ բացերը երկաթ նետած կեցեր
էին . և թանձր մէջ մը փարատելէն ետեւ
Ռուսի նաւախուժ մը տեսնել՝ որ կը
բաղկանար 90 թնդանօթի քաշող շագճ-
բարձ կը կնայարար կը, ֆէրկաթ մը,
երկու շոգենաւ, ու քանի մըն ալ թըն-
դանօթի նաւերէ՝ որոնք գրեթէ ճիշդ-
քովիկնիկն էին : Ըսանի զօրաւոր ուժ մը
այնչափ մօտ տեսնուիլը բնաւին զար-
հուրեցուց. Խմբերիումս ու ՎՕՐՋՈՍՈՐ
երկաթնեանին ձգեցին և ներս քայլեցին
թնամփին դէմն ելելու, որ ատեն զար-
մանքը պատեց իրենք՝ տեսնելով՝ որ
Ռուսի նաւախուժը զուլար դարձնուց,
և շատ Հանգարտ կերպով նաւահան-
գիստը մտաւ : Ըս երկու Ընդդիական
նաւերը Հալածեցին մինչև Թալլուքին
ներսը . ու մարտիկոցներուն մօտ երթա-
լու կրցածնուն՝ չափ ետեւեան ինկալ
Ղոյրը պատմութիւններէն անհնի կ'է-
րեայ թէ՛ 90 թնդանօթով շոգեշարժ
կրկնայարկը նոր շնտւած . ու կա-
րելի է որ դորձիքները փորձ մը ը-
նելու համար դուրս Հանուած էր : Եւ
որովհետեւ օրն ալ կիրակի էր, շատ
բազմութիւն դիզուած էր Վրոնչաթափին
ծովեզերքը՝ աս 90 բերանով Հզօր կրօկ-
նայարկին ծովագնացութեան պտոյտ մը
ընկելուն փորձը տեսնելու Համար . որոնք
Հարկաւ ասոր խաչառակութիւնով ետ
քաշուելուն ալ ակնաստես եղան" :
Ոմանք անանկ կը կարծեն թէ՛ շատ չան-
ցած Ռապէլը վաղ յորձակում մը ըլ-
լալը պիտի լսենք : Խոսողնի (Թայմս) աս
նուն լրագիրին թղթակցին դրաններէն
իմացանք որ Ֆինլանտիայի ծոցին մէջ
Վարձէն Հասեր կն խել մը Վաղդիա-
կան ճրարից օդաձիգ՝ փամփուշաներ
(առձէլ) : Խոսք 7,000 հատար (4 անգ-
ղեական մղոնէն աւելի) Հետուս կը շն-
տուին, և 30 լիպրէնոց ճրարից ուժով
բեր պիտի նետեն : Թէ որ ասոնց փորձը
յաջողի՝ բոլոր թնդանօթակիր և օդա-
ձիգ փամփուշտ նետող շոգեշարժ նաւե-
րուն պիտի բաժնուի, որ Ռապէլ քա-
ղաքին վրայ նետեն ու մոխիր դարձնեն

ԸՄԵՐԻԳԱՅ. ‘Ե՛հւ Խորքի և Ֆիլա,
տէլֆիայի մէջտեղի երկաթի ճամբուն
վրայ նոր մէկ վտանգ վր պատահեցաւ
և 23 հոգի մեռան՝ ու 70 աւ քիչ շատ
վնասուեցան :

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ • Տերութեան Պաշտօնեաները հրաժարականին տալով նոր Պաշտօնեաներ զրուեցան անոնց տեղը :

ԺԱՆՈՒ ՅՈՒՄՆԵՐ

Զերբեք Պետրոսով քսեալսն քիչիկն թաղայքս քրտնաբեր
 Մարգարեցե Տօրաբեր Դարբն ասեալն երկնն բնակայցն
 լինալի է. ար Վերբեր, չնայ, Վերբեր ու ինքնաբեր՝ օր
 (ժող. եկեղեցի, ինչպէս արցալանն լի ասաց արար Գրուշ. ինչպէս
 Պրոսպի ինչիւնեւեթի, և ցտեղարքէ յառաջ Թիֆլիսն ասեալն
 զմեզման ասեալն եւ ինչպէս արցալանն ասեալն ասեալն ասեալն
 ասեալն ասեալն ասեալն ասեալն ասեալն ասեալն ասեալն ասեալն ասեալն

[illegible]

Աւետարանը հիմնական 15 օրը անգամ մը կը
հետադարձաբար շրջադարձի օրերը :

Տարեկան դինն է Պոլսոյ համար (գաւթիէ) 30 ղէշ	
Այնց ամսականը	18 "
Գլուխներուն համար փոստային ծախքովը մէկ տեղ	
տարեկան դինն է (պէւլիւն)	35 ղէշ
Այնց ամսականը	20 "

Հինը օրինակ առնուինք վերջերսը. մը ձիւ Ին տարե-
ուի : Ստորագրութիւնները կ'ընդունենք իրօք ին-
քանից թանկ Պոլսոյ հետադարձը օր 'ե Սոստանայ փա-
ւաք խանն : Արաքս գետիտին, ու ռանգ վերջերացի պիտո-
րուացայ, իրօք ինքանից Հովիտներու, Ալաքտայան-
ներու և Գլրքանայիներու ձեռնարկ : աս Տէրութեան
ամեն գլխաւոր քաղաքներուն մէջ :

Կ Ո Ս Տ Ա Ն Դ Ե Ռ Ի Պ Օ Լ Ի Ս

† 89ԱՐԱՆԻ Ա. Գ. ՁԸՐՁԻԼԻ